

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภช
กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และคุณสมบัติของกรรมการ
ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๓๐๓๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยนายโกเมศ จันทร์เกษ ถูกปลดออกจากราชการ ด้วยเหตุกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการฝึกหัดครู ที่ ๕๕๖/๒๕๒๑ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และได้รับการล้างมลทินโดยให้ถือว่ามิได้เคยถูกลงโทษทางวินัยหรือมิได้กระทำผิดทางวินัย ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือว่า นายโกเมศ จันทร์เกษ เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะห้ามเป็นหรือทำหน้าที่ กรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยฟังคำชี้แจง ข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในขณะที่นายโกเมศ จันทร์เกษ ถูกปลดออกจากราชการมีชื่อนายเลขา จันทร์เกษ และเห็นว่า ข้อหาดังกล่าวมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า กรณีนายโกเมศ จันทร์เกษ ถูกปลดออกจากราชการด้วยเหตุกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และภายหลังได้มีการตราพระราชบัญญัติล้างมลทิน ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นหรือ ทำหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติล้างมลทิน ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีเจตนารมณ์^๑ เพื่อให้บุคคลที่ถูกลงโทษ ได้มีสิทธิสมบูรณ์เช่นเดียวกับบุคคลทั้งหลายซึ่งไม่เคยรับโทษ โดยมาตรา ๕^๒ กำหนดให้ล้างมลทิน แก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๐๒๓ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องในโอกาส ที่กรุงรัตนโกสินทร์ได้สถาปนามาครบ ๒๐๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๒๕ ทางราชการจะได้จัดให้มีงานสมโภช กรุงรัตนโกสินทร์เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในโอกาสนี้ทางรัฐบาลเห็นสมควรที่จะให้มีการล้างมลทินให้แก่ผู้ต้องโทษ ตามคำพิพากษาในคดีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้พ้นโทษไปแล้ว และผู้ถูกลงโทษทางวินัยของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งได้รับการลงโทษทางวินัยไปแล้วเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้มีสิทธิสมบูรณ์ เช่นเดียวกับบุคคลทั้งหลายซึ่งไม่เคยรับโทษ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

^๒ มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือ ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รวมทั้ง บรรดาผู้กระทำผิดวินัยที่ได้รับนิรโทษกรรมก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้ว ไม่ว่าจะได้มีการสอบสวน ทางวินัยแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยให้ถือว่า ผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยหรือมิได้กระทำผิดทางวินัย แล้วแต่กรณี

ลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยหรือมิได้กระทำผิดทางวินัย และมาตรา ๓^๓ กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายถึงข้าราชการซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายโกเมศ จันทร์เกษ ซึ่งเดิมชื่อนายเลขา จันทร์เกษ กระทำผิดวินัยขณะเป็นข้าราชการครูและถูกปลดออกจากราชการด้วยเหตุกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการฝึกหัดครู ที่ ๕๕๖/๒๕๒๑ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑ จึงเป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่ได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษก่อนวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแล้ว นายโกเมศฯ จึงได้รับการล้างมลทินโดยถือว่ามิเคยกระทำผิดวินัยและมีเคยถูกลงโทษปลดออกจากราชการมาก่อน ฉะนั้นการที่มาตรา ๕๒^๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งเคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนฐานทุจริตต่อหน้าที่เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการย่อมไม่มีผลใช้บังคับแก่นายโกเมศฯ เพราะกฎหมายได้บัญญัติรับรองผลของการล้างมลทินไว้โดยชัดแจ้งแล้ว ดังนั้น นายโกเมศ จันทร์เกษ จึงไม่เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามนัยมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

อนึ่ง เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วจะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์เพื่อคัดกรองบุคคลที่จะมาเป็นกรรมการหรือผู้จัดการ ซึ่งควรเป็นบุคคลที่มีความสุจริตน่าเชื่อถือและไม่มีพฤติกรรมในทางทุจริต เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ ดังนั้น หากกรมส่งเสริมสหกรณ์เห็นว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับกรรมการหรือผู้จัดการอาจก่อให้เกิดข้อขัดข้องต่อระบบสหกรณ์ก็ควรดำเนินการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าวต่อไป

(ลงชื่อ) อัคร จารุงจินดา

(นายอัคร จารุงจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในลักษณะทำนองเดียวกับโทษทางวินัย

^๔ มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการ

(๑) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๕๔